

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00117507289 -117879314
Konu : Soru Önergesi (7/37791)

14.01.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/37791
GK 68

İlgi : 21.12.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1762005 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Kocaeli Milletvekili Sayın Nail ÇİLER tarafından verilen 7/37791 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (2 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3F995EA7-EFF5-45BD-9CDE-9FDA75C2E628
Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No.151 Çankaya/ANKARA
Telefon No: (0312) 449 1338 Faks No: (0312) 449 13 41
e-Posta: a.narcioglu@ticaret.gov.tr
İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr
KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Ayrıntılı bilgi için:
AYŞEGÜL ÖZLÜK
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
Telefon No: (0312) 449 1338

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Kocaeli Milletvekili Sayın Nail ÇİLER'e Ait 7/37791 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yapılan değişiklikler ile üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde meydana gelebilen haksız ticari uygulamaların engellenmesine ve tedarik zincirinde tarım ve gıda ürünlerinin ticaretinden kaynaklanan ödeme sürelerinin revize edilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) niteliğindeki işletmelere daha etkin bir koruma sağlanmıştır. Bununla birlikte, Bakanlığımızca çalışmalarımız dağıtım kanalının bir uçtan bir uca, başka bir ifadeyle üreticiden tüketiciye kadar tüm unsurlarıyla gözetilmesi görevlerimiz çerçevesinde sürdürülmektedir.

Bugüne kadar zincir marketlerin aynı bölgede çoklu şube açmalarına ve metrekare sınırlamasına yönelik düzenleme hususunda çeşitli defalar çalışmalar yürütülmüştür. Ancak bu konu, tüketiciler başta olmak üzere dağıtım kanalının tüm unsurları üzerinde etkileri olan, ayrıca istihdam ve rekabete ilişkin sonuçları da olabilecek çok boyutlu bir niteliğe sahip olup, tüm hassas dengeleri gözeterek çalışmalarımız sürdürülecektir.

Öte yandan, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla sebze ve meyvelerin üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki makasın azaltılması amacıyla önemli düzenlemeler getirilmiştir. Kanunla, perakendecilerin üreticilerden doğrudan ürün temin etmesi sağlanarak aracısız satış yapılması mümkün kılınmış, üretici örgütleri hal rüsumundan muaf tutulmuş, hallerdeki işyerlerinin yüzde yirmisi üretici örgütlerine ayrılmış ve üretici örgütlerinin hal dışında satış yapabilmeleri sağlanmış, yalnızca üreticilerin satış yapabileceği üretici pazarlarının kurulması ve semt pazarlarındaki satış yerlerinin yüzde yirmisinin üreticilere ayrılması sağlanmış, serbest rekabetin engellenmesi, malların toptan veya perakende ticaretinde; piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması başta olmak üzere piyasayı bozucu eylemler yasaklanarak cezai müeyyideler getirilmiştir.

Bununla birlikte, Hal Kayıt Sistemi üzerinden malların arz miktarları ve fiyatları takip edilmekte olup, normal piyasa şartlarının dışındaki olağanüstü fiyat artışlarında denetimler yapılmakta ve haksız fiyat, stokçuluk gibi piyasa bozucu eylemlere cezai yaptırımlar uygulanmaktadır.

5957 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra çeşitli tarihlerde ihtiyaçlara binaen birtakım değişiklikler yapılmıştır. Bunlar arasında, Kanunun yürürlüğünden önce tahsis edilmiş toptancı hali iş yerlerinin kira süresinin 6 yıl daha uzatılarak toplamda 18 yıla çıkarılması ve pazar yerlerindeki sınırlı ayni hak usulüyle işletme uygulamasının kaldırılması yer almaktadır.

Kanun değişikliği çalışmaları kapsamında; sektörle istişareler gerçekleştirilmiş ve yapılan istişareler sonucunda, planlı üretimde yaşanan zorluklar, üreticilerin yeterince örgütlü olmaması, sektördeki kayıt dışılık ve toptancı hallerin fiziki altyapılarının yetersiz olması temel sorun alanları olarak tespit edilmiştir. Bakanlığımızca hazırlanan ve kamu kurumlarının görüşüne sunulan taslak düzenlemede; üretici örgütlerinin güçlendirilmesi, dengeli fiyat oluşumunun sağlanması, modern toptancı hallerin kurulması, sektörün disipline edilmesi ve denetim ile cezai düzenlemelerin etkinleştirilmesine yönelik tedbirlere yer verilmiştir.

Diğer taraftan, esnaf ve sanatkârlarımızın ticari faaliyet döngülerine ve rekabet edebilirliklerine ilişkin en önemli hususlardan biri uygun geri ödeme koşullu finansman kaynağına kolay erişimdir. Bakanlığımız görev alanında yer alan kredi ve kefalet kooperatiflerimizin kefaletiyle Halkbank kaynaklarından kullandırılan faiz sübvansiyonlu krediler, bu noktadaki en önemli mekanizma niteliğindedir. 1 Ocak-31 Aralık 2025 döneminde, esnaf ve sanatkârlarımıza; 257.709 adet kullandırım kapsamında sağlanan faiz indirimli kredilerin toplam tutarı 175,8 milyar TL'ye ulaşmış olup, bu tutar aynı zamanda yıllık bazda bugüne kadarki en yüksek kullandırım tutarı olmuştur. 2002 yılından 31 Aralık 2025 tarihine kadar olan dönemde ise sağlanan destek; 4.598.411 adet kullandırım kapsamında 739,7 milyar TL'yi bulmuştur. Bununla birlikte, yakın dönemde söz konusu kredilerin kullandırım koşullarında ve üst limitlerinde, esnaf ve sanatkârlarımız lehine önemli düzenlemeler de yapılmıştır. Bu kapsamda, son olarak; bugüne kadar iş yeri edinme ve taşıt edinme amacıyla kullandırılan yatırım kredileri kapsamına, 2,5 milyon TL'lik üst limitle makine ve teçhizat alım kredisi de dahil edilmiş ve bu alımlara yönelik kullandırmalara başlanmış ayrıca 2025 yılı Mart ayında %29'dan %25 seviyesine indirilmiş olan Hazine sübvansiyonlu kredilerin faiz oranı, Bakanlığımızın gayretleri neticesinde 5 Ocak 2026 tarihinden itibaren %20 olarak güncellenmiştir.

Ürün ve hizmetlerin gerek üreticilerinin gerekse tüketicilerinin menfaatlerinin korunmasında en önemli vasıtalarından biri kooperatiflerdir. Bakanlığımızca, uygulamaya konulan 2025-2029 Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı'nın yanında, Uluslararası Kooperatifler Yılı olarak ilan edilen 2025 yılı boyunca, kooperatifçiliğe ilişkin farkındalığın artırılması ve kooperatiflerin nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesi için ülkemiz genelinde çok sayıda faaliyet yürütülmüş, Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında ise kadın kooperatiflerimize yönelik olarak 41 milyon TL'ye yakın hibe desteği kararı alınmıştır. Bununla birlikte, kadın kooperatiflerimizin ürünlerinin tanıtımı ve pazarlama imkânlarının artırılması ile maliyetlerinin düşürülmesi yönünde de önemli çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca Bakanlığımız gözetiminde, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB) ve Kredi Garanti Fonu (KGF) iş birliği ile kooperatiflerimize yönelik toplam 4,5 milyar TL hacimli kredi imkânı hayata geçirilmiştir. Diğer taraftan, üretim maliyetlerinin düşürülmesinde önemli bir araç olarak değerlendirilen tedarik ve dağıtım kooperatifçiliği modelinin yaygınlaştırılması için de eğitim ve bilgilendirme çalışmalarımız devam etmektedir.

Öte yandan, Bakanlığımızın ilişkili kuruluşu Rekabet Kurumu tarafından zincir marketlerin faaliyet gösterdiği hızlı tüketim malları (HTM) perakendeciliği sektörüne yönelik son dönemde yürütülen üç soruşturma ve bir sektör incelemesi bulunmaktadır. Söz konusu soruşturmalardan ilki Ekim 2021'de diğeri ise Aralık 2022'de sonuçlanmıştır. Hâlihazırda süreci devam eden ve Şubat 2025'te başlatılan bir soruşturma daha bulunmaktadır.

Rekabet Kurulu (Kurul) tarafından 2021'de ve 2022'de alınan kararlar kapsamında; gıda ve temizlik ürünleri ticareti ile iştigal eden bazı zincir marketler tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiği tespit edilmiş ve rekabet ihlali gerçekleştiren beş ulusal zincir markete toplam 2,7 milyar TL idari para cezası uygulanmıştır. Hâlihazırda devam eden soruşturma, bazı zincir marketlerin fiyatlama davranışlarının incelenmesi ve 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla yürütülmektedir. Söz konusu soruşturmaya ilişkin Kurul kararının 2026 yılının ortalarında alınması planlanmaktadır.

Bununla birlikte, 2023 yılında tamamlanarak kamuoyu ile paylaşılan "Türkiye HTM Sektör İncelemesi Nihai Raporu"nda sektörün genel yapısı ve işleyişi, son 10 yılda sektörde yaşanan yoğunlaşma artışı ve nedenleri, perakendecilerin tedarik piyasasındaki alıcı güçleri ve bu alıcı gücünün kötüye kullanılmasının rekabet üzerindeki sonuçları, sektördeki dijitalleşme eğilimi ve bunun rekabet hukuku analizlerine yansımaları konuları detaylı şekilde ele alınmıştır. Bahsi geçen Kurul kararlarına ve sektör incelemesi raporuna Kurumun internet sayfasından (www.rekabet.gov.tr) ulaşılabilir.